

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Venerabilis Patris Thomæ à Jesu ... Opera Omnia

Homini Religioso Et Apostolico Tam Qvo Ad Vitæ Activæ, Qvam Contemplativæ functiones utilissima, Duobus Tomis Comprehensa. In Qvibus Singlari Pietate, Varia Ervditione Clariori Et Breviori Stylo Continentvr Et Explicantvr ...

Tomás <de Jesus>

Coloniæ Agrippinæ, 1684

Capvt VII. Ad perfectionem charitatis Monachis maximè conducere paupertam, castitatem, abedientiam, & eremi solitudinem.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38601

rem as-
torem,
miserabilis
facta est.
* Melius
in misere-
riam.
Psal. 52.
* Carith.
id est, di-
vilio.

1. Cor. 13.

1. Joan. 3
Charitas
animæ
vita.
Ibid.

Proverb.
10.

Matth.
22.

Id est, de
peccato
in pecca-
tum tuas
Amor
Dei super
omnia.
Matth. 10
10. cap.
Quid sit
diligere
Deum ex
toto
corde?

Luce 14.

Joan. 14.
Marc 12.
Deum, 6.

2. Joan. 4.

Amor
ordina-
tus.

Quia videlicet unde peccatorum contempnendo
DEI præceptum in peccato contra DEUM super-
biunt, inde in vultu eorum corruptionis & abomi-
nationis descendunt, dicente Propheta, *Corrupti
sunt, & abominabiles facti sunt in iniquitatibus.* Car-
ith verò divisio interpretatur, per quam charitas
merito intelligitur, quia ipsa sola hominem dividit
à Jordane, id est, à peccatorum descensione. Hæc
namque Carith, scilicet charitas, pehibetur esse
contra Jordanem, id est, contra peccatorum des-
censionem: quia, sicut ait Apost. Quantumlibet ho-
mo cæteris omnibus bonis polleat, etiamsi loqua-
tur omnibus linguis, & habeat omnem prophetiam, &
omnem fidem, & omnem scientiam, & distribuat om-
nem substantiam suam in cibos pauperum, & tradat
corpus suum ut ea ut ardeat, charitatem autem non ha-
beat, nihil ei prodest: nec transfertur à morte peccati in
vitam. Qui enim non diligit, manet in morte. Ab hac
tamen morte dividitur homo per charitatem, &
ad vitam, dicitur Joanne Apostolo, *transfertur:*
Nos, inquit, scimus quoniam translati sumus à morte
ad vitam, quoniam diligimus fratres. Bene ergo Car-
ith, id est, charitas est contra Jordanem, scilicet
contra peccatorum descensionem: quoniam, sicut
ait Sapiens, *Universa delicta operit Charitas.*
Tu ergo, fili mi, si vis perfectus esse, & ad finem
monastica vite eremiticæ pervenire, & contra
Jordanem, id est, peccatorum descensionem, abs-
condi debes in Carith, id est, in charitate, ibique de-
tente bibere, diliges Dominum DEUM tuum ex
toto corde tuo, & ex tota anima tua, & ex tota mente
tua. Nam cum hoc adimpleveris, tunc perfectus
eris, & contra Jordanem in Carith, id est, in charita-
te abiconderis. Si autem hoc adimplere tenueris,
miser & reprobus efficieris, & non in Carith, sed in
Jordanem, id est, in peccatorum descensione eris. Si
enim quidquam aliud amas plusquam me, jam
non me diligis ex toto corde tuo, nec es in Carith,
id est, in charitate: quare non es dignus videre me.
*Qui enim amat patrem, aut matrem plusquam me,
non est me dignus: aut qui amat filium, aut fratrem
super me, non est me dignus.* Sed si quidquam aliud tan-
tum amas quam me, nondum me diligis ex toto
tuo corde, nec es in Carith, id est, in charitate. Si
enim ex toto tuo corde diligeres, quantumcunque
anima tua & cætera omnia essent tibi cara, eis om-
nibus dilectionem meam præfereres, & cuncta,
quæ cor tuum ab ea averterent proinus respueres,
& odio haberes: *Si quis enim venit ad me, & non
odit patrem suum, & matrem, & uxorem, & fratres,
& sororem, adhuc autem & animam suam, non potest
esse meus discipulus.* Si verò cor tuum mihi tanto
amore offeras, & teipsum mihi tantâ dilectione
committas, ut quod nolo, & tibi prohibeo, quam-
libet sit difficile caveri, totum tamen amore mei
vites & odias; quod autem volo, & tibi præcipio,
quantumcunque sit durum fieri, nihilominus to-
rum amore mei servas & adimpleas, tunc incipis
me utcumque diligere ex toto tuo corde, & ex to-
ta anima, & ex tota mente, & in Carith, scilicet in
charitate esse. *Qui enim habet mandata mea & ser-
vat ea, ille est qui diligit me.* Primum autem omnium
est mandatum, *Audi Israel: Dominus DEUS tuus
unus est: & diliges Dominum DEUM tuum
ex toto corde tuo, & ex tota anima tua, & ex tota
mente tua.* Hoc est primum & maximum mandatum.
Quod quia non potest servari sine dilectione
proximi, eò quod *qui non diligit fratrem suum, quem
videt, non potest DEUM diligere quem non videt; id eò
secundum mandatum simile huic est: Diliges proximi-
um tuum sicut teipsum: scilicet in quo, & propter
quod, debes diligere teipsum: In bono verò, &*

non in malo debes te diligere, si enim in malo te
diligeres, jam non teipsum amares, sed odio habe-
res: *Qui enim diligit iniquitatem, odit animam suam.*
Ideoque proximum debes diligere sicut teipsum,
in bono & non in malo: *ut omnia quacunque vult
faciant tibi homines, fratres & tu illis: & quod ab alio
oderis tibi fieri, id nò in aliquando alteri facias.* Dilectio
enim proximi malum non operatur. Quapropter
hoc in proximo amare, & operari debes, per quod
justus fiat, si malus est; aut per quod justus perma-
neat, si bonus est.

Rufus te debes diligere, non propter teipsum,
sed propter DEUM. Quod enim propter te dili-
gitur, in eo finis lætitiæ, & vita beata constituitur,
cujus adipiscendæ etiam spes jam hoc tempore
consolatur. In te verò, vel in alio homine, non de-
bes spem beatæ vite ponere. *Maledictus enim ho-
mo, qui confidit in homine, & ponit carnem brachium
suum, & a Domino recedit cor ejus.* Debes ergo in
Domino finem tue lætitiæ & vitam beatam con-
stituere, Apostolo dicente: *Nunc autem liberati à
peccato, servi autem facti DEO, habetis fructum ves-
trum in sanctificationem, finem verò vitam æternam
in Christo Jesu Domino nostro.* Ergo si liquide ad-
vertas, DEUM debes diligere propter teipsum, te
verò non propter teipsum, sed propter DEUM.
Cumque debeas diligere proximum tuum sicut
teipsum, debes utique eum diligere non propter se,
nec propter te, sed propter DEUM. Hoc autem
quid aliud est, quam in proximo diligere DEUM?
In hoc, inquit Joannes Apostolus, *cognovimus quo-
niam diligimus nos DEUM, cum DEUM diligimus, &
mandata ejus facimus.* Quæ omnia utique in præ-
paratione animi facis, si DEUM diligas propter
teipsum, & si propter DEUM diligas proximum
sicut teipsum. In his quippe duobus mandatis univer-
sa lex pendet & propheta. *Plenitudo enim legis est dile-
ctio.* Propter quod ad eam præcipiendam habendam
hortatur Petrus Apostolus dicens: *Ante omnia mu-
tuam in vobismetipsis charitatem continentiam habentes,
quia charitas operit multitudinem peccatorum.*

Sed tanto minus Carith, id est charitas tua ope-
rit peccata, & est contra Jordanem, id est, contra
peccatorum descensionem, quanto minus
DEUM & proximum diligis. Minor quippe dile-
ctio minorem me: et peccatorum dimissionem,
sicut scriptum est: *Cui minus dimittitur, minus dili-
git: tanto verò magis Carith, id est, charitas tua
operit peccata, & est contra Jordanem, id est, con-
tra peccatorum descensionem, quanto magis
DEUM & proximum diligis: quoniam major dile-
ctio majorem meretur remissionem peccato-
rum, quemadmodum scriptum est: Remittuntur ei
peccata multa, quoniam dilexit multum.* Ecce expolui
tibi quartum gradum, quo attingete queas ad
prophetialis perfectionis bonum.

CAPVT VII.

Ad perfectionem charitatis Monachis
maximè conducere paupertatem, casti-
tatem, obedientiam, & cremi
solitudinem.

R Estat nunc attendas qualiter ad culmen per-
fectionis prophetica, & finem monastica vite
eremitica per hos præmissos quatuor gradus
per venias. Sequitur enim in propositione mea: *Et
ibi de torrente bibet.* Nempe expedit tibi Sipientis
exemplo abstrahere à vino carnem tuam, ut anima
Etcl. 2.

Proverb. 20.

tuam transferas ad sapientiam, devotesque stultitiam. Luxuriosa enim res est vinum, & tumultuosa ebrietas. Quicumque his delectatur non erit sapiens: Propter quod ut facilis ad veram pervenias sapientiam, a vino in Carith abstinere, & in remedium tuæ stultitiae, ac tutamentum vitæ tui corporis, bibes ibi de torrente materiali, scilicet de aqua torrentis.

Interpretatio mystica torrentis.

prov. 10. 12.

Reminiscere tamen qualiter antequam dixerim tibi: Es ibi de torrente bibes, præmissi: Abscondere in torrente Carith. Quod ideo prædixi, quia ad hoc ut de torrente spiritualiter bibas, oportet te prius in Carith, scilicet in charitate abscondi: in qua non illico absconderis cum in ea esse incipis; quoniam sicut dictum est, non quantumlibet charitas, sed sola perfecta operit universa delicta. Licet ergo mox ut me incipis ex toto corde diligere, sis verè in Carith, id est, in charitate; non tamen es protinus absconditus in Carith, id est, in charitate: quia non confestim es totaliter divisus ab actuali cupiditate peccati. Non enim mox quiescunt, immo insurgunt in te carnales concupiscentiæ, & cogitationes immundæ conantes cor tuum in verita trahere, & à dilectione mea totaliter evellere: propter quod nondum potes perfectè diligere me ex toto tuo corde.

Nam etsi cor tuum retineat tunc assidue dilectionem meam habitualiter in se; adhuc tamen non potest tranquillè per actualem amorem perfectè ferri in me. Quoniam, nè totaliter decidat à mea dilectione, oportet te tunc intendere ad expugnandum insurgentes cogitationes immundas, & carnales concupiscentiæ, contrarias dilectioni meæ. Quas cum velut illicitas edomneris, non tamen continuò in Carith, id est, in charitate absconditus eris: quia nondum me ex toto corde tuo perfectè amabis. Adhuc enim restabunt multa tibi licita, quæ per me nec præcepta sunt tibi, nec veritate ut nuptiæ, divitiæ, negotia secularia, & similia, quæ supra memoravi. Quibus cum te implicas, etsi cor tuum non divellant totaliter à mea dilectione, tamen non facile sinunt te de me cogitare, sed frequenter te impediunt à mei consideratione, & cor tuum subducunt à meæ dilectionis fervore. Quo quanto minus inflammaris, tanto minus ex toto corde tuo me diligis; quando autem me minus diligis, tanto minus in Carith, id est, in charitate absconderis: & quanto minus in charitate absconderis, tanto minus ad perfectionem propheticam, & ad finem monasticæ vitæ eremiticæ tendis.

Tu ergo fili mi, ut promptus queas abscondi in Carith, id est, in charitate, & ad finem destinatum pertingere, ibique de torrente bibere, evita non solum ea per me tibi prohibita, quæ te totaliter à mea dilectione separant, ut sunt carnales concupiscentiæ ei contrariæ, & cogitationes immundæ; sed etiam diffuse ea, quæ te ab ardore dilectionis meæ retardant, ut sunt ea, quæ tibi propterea lupèrius dissuasi, scilicet divitiæ & nuptiæ, ac cætera, quæ in se negotia secularia implicanti: Nemo enim militans DEO implicat se negotiis secularibus, ut ei placeat, cui se probavit. Illa verò summo studio exquire, quæ te ad meæ dilectionis ardorem vocant: ut sunt præcepta Legis meæ, & ea quæ propterea tibi supra persuasi, scilicet paupertas & carnis concupiscentiæ crucifixio, obedientia, & voluntatis propriæ abrenunciatio, continentia & eremi solitudo.

Nam si in mandatis & consilijs meis taliter exercitatus fueris, ut non solum cogitationes immundas, & carnales concupiscentiæ dilectioni meæ contrariæ, sed etiam cætera fervorem dile-

Thom. à Jesu Oper. Tom. I.

ctionis meæ impediencia & retardantia à te foga-veris; & si ea, quæ amori meo opitulantur ita elegeris, ut inde tam ferventi amore me totaliter diligas, tamque vehementi dilectione mihi tranquillè adhaereas, quod nullum desiderium contrarium dilectioni meæ, vel ejus impeditivum in mente tua sentias, tunc incipis me diligere perfectè ex toto tuo corde, & in Carith, id est, in charitate absconditus esse, adque finem destinatum pertingere. Finis enim præcepti est charitas de corde puro, & conscientia bona, & fides non ficta. Quicquid enim tibi in lege mea præceptum, aut consulo, sive de eremita, sive de cogitationibus immundis, & carnis fugandis à te cogitationibus immundis, & carnis ac mundi concupiscentijs, ut cor tuum ab his purum teneas; sive de exhibendis proximo officijs, & vitandis ejus offensis, ut sine reprehensione conscientiam bonam ad eum habeas: sive de impendendis cultui meo obsequijs, ut ex fide non ficta sed verè, mihi deservias; totum hoc ad hunc finem tibi suadeo, ut de corde tuo puro, & conscientia bona, & fide non ficta, prodeat liberè charitas tam fervens & vehemens, tamque pacificè cor tuum totaliter sine renulo conjungens, ut nihil penitus contrarium dilectioni meæ, vel ejus retardativum cor tuum in te sentiat, sed tranquillè in amore meo totaliter conquiescat: Quod nihil aliud est, quam habere cor purum ab omni peccati actualis sordè, & esse absconditum in Carith, id est, in illa charitate, de qua Sapiens ait: Universa delicta operit charitas. Cum ergo ad finem hunc prophetialis, ac monasticæ vitæ eremiticæ perveneris, & ita in Carith, id est, in charitate absconditus fueris, tunc ibi de torrente bibes: quia in hac tam perfectà tui conjunctione ad me, potabo

quæ ad cordis puritatem requiritur? Pocolo amico, & te, & tuos sodales, illo torrente, de quo Propheta scriptum est enim: Si reversus fueris ad omnipotentem, edificaberis, & longè facies iniquitatem à tabernaculo tuo; dabit pro terra silicem, & pro silice torrentes aureos, eritque omnipotens contra hostes tuos, & cervabitur tibi argentum. Tunc super omnipotentem delictijs afflues, & elevabis ad DEUM faciem tuam. Ubi vides, si ad DEUM ex toto corde tuo, sicut præmittitur, revertaris, qualiter in bonum gradatum edificaberis.

Primò quidem longè facies iniquitatem à tabernaculo, id est à corde tuo: quia antequam cum omnipotente conjungi non posses, sicut scriptum est: Si dixerimus quoniam societatem habemus cum DEO, & in tenebris ambulamus, mentimur. Quoniam iniquitates nostræ dividerunt inter nos & DEUM nostrum, & peccata nostra absconderunt faciem ejus à nobis.

Secundò pro terra, id est, terrenis affectionibus & divitijs à te dimissis, dabit tibi DEUS silicem, id est, fortem & ardentem charitatem. Est enim silix lapis durus & fociatus, à quo salit ignis, & significat illam perfectam charitatem, de qua Sapiens ait: Fortis est ut mors dilectio, dura sicut infernus amulatio: lampades ejus lampades ignis, atque flamma dum erat rum. Hanc dat DEUS, sicut ait Apostolus: Charitas DEI diffusa est in cordibus nostris per Spiritum sanctum, qui datus est nobis.

Tertiò pro silice, id est, forti & perfectà charitate servata à te, dabit tibi DEUS torrentes aureos; id est, videlicet, ineffabiles & suaves delicias spirituales, de quibus scriptum est: Oculus non vidit, nec auris audivit, nec in cor hominis ascendit, quæ præparavit DEUS his, qui diligunt eum. Hæ quidem deliciae dicuntur torrentes, quia insatit torrentis cum impetu, & magna voluptatis abundantia, ad mentem prophætæ confluvit: sicut scriptum est: Torrentes redundant fons sapientia. Sed sicut torrentis ortu solis quod ardore paulò

Etiam licita extendunt charitatem.

2. Tim. 2.

Charitatem accendunt ardua.

in malis odio habere... in malis odio habere... in malis odio habere...

ardore citò arefcit; ita dapes illæ spirituales orã carnis cupiditate, mox à mente prophete difcedunt & torrefcunt. Sunt ve-ò hi torrentes auris, id est, fulgentes tam ex ardore dilectionis DEI, ex qua ad mentem prophete profuunt; * quàm ex manifesta notitia DEI, ad quam hominem propheticum secte è perducunt, sicut Dominus ait: *Qui diligit me diligetur à patre meo, & ego diligam eum, & manifestabo ei meipsum.*

Quartò, eùm ad talem DEI notitiam perveneris, erit omnipotens contra hostes tuos visibiles & invisibiles, protegens te ab eis, sicut ipse ait: *Protegam eum, quoniam cognovit nomen meum.* Quin-ò, accer- vabitur inde tibi argentum, de quo Propheta ait:

*Eloquia Domini eloquia casta, argentum igne, id est, charitate examinatum. Quia enim, propter charitatem DEI, mundum & consortia hominum relinques, ut puro corde DEO inharcas; * mereberis divino abundè pectui colloquio, ita ut occulta etiam futura interdum revelentur tibi à DEO.*

Tunc ergo super omnipotentem delictis inastimabilibus afflues. & elevabu ad DEUM liberè contem- plandum faciem mentis tuam. Ecce docui qualiter ad perfectionem propheticam pervenias, & finem Monasticæ vitæ eremiticæ attingas.

* Per a- micitiã se.

C A P V T V I I I.

De remedijs ad perseverandum in perfectione vitæ Monasticæ, live Eremiticæ.

D Einceps oportet ultimò videat, quomodò in perfectione propheticæ vitæ eremiticæ perseverare debeas. Sequitur enim in promissione mea, *Corvusque præcepti, ut pascant te ibi.* Quod utique ad tui consolationem necessarium judicavi. Nempe licet inenarrabilibus afflues delicijs, quàm diu bibes de torrente meæ voluptatis; duplici tamen ratione tuum gaudium nondum erit plenum.

Primò quidem, quoniam vehementissimè ex toris tuis præcordijs desiderabis tunc faciem meam clarè conspiciere, quam tamen non poteris

Exod. 33. perspicuè videre: *non enim videbit me homo & vivet, quia ego lucem in habito inaccessibilem, quam nullus homo in hac vita videt, sed nec videre potest.*

1. Tim. 6. Secundo, quoniam dum in illis ineffabilibus delicijs, quas bibes de torrente meæ voluptatis, requiescere diutius conaberis, repentiè jam propter fragilitatem tui corporis ab eis motus ad te ipsum reverteris. Corpus enim, quod corrumpitur ag- gravat animam, & terrena habitatio deprimit sensum multa cogitantem.

Sap. 9. Hac itaque duplici ratione, quia sanctam faciem meam non poteris clarè cernere, & quia oppressus corruptibili corpore non valebis diutius degustare, nec permanere in illa gloriosa dulcedinis contemplatione, orabis tunc, si vis in perfectione perseverare, & dices incipiens gemere,

Psal. 62. DEUS DEUS meus ad te de luce vigilo, sicut anima mea ad te, quam multipliciter tibi caro mea in terra deserta, in via & in aquosa sic in sancto apparui, ut viderem virtutem tuam, & gloriam tuam. Verùm, ne tunc irremediabilibus gemitibus, & cordis molestitudine inconsolabiliter dissolvaris, & desiderio videndi me, & fame gustandi suavitatem dulcedinis gloriæ meæ, ad consolationem tui, *Corvus præcepti ut pascant te ibi.*

Quippe corvorum nomine cum ratione intelliguntur sancti Prophetæ, tibi in exemplum dati à me: quia nequaquam de justitia sicut luce super-

biunt, sed per humilitatis gloriam & infirmitatis propriæ notitiam, peccatorum in se nigredinem confitentes, ajunt: *Si dixerimus, quoniam peccatum non habemus, ipsi nos seducimus, & veritas in nobis non peccati est.* Proinde de eorum quolibet scriptum est: *Qui præparat corvo escam suam, quando pulli ejus clamant ad DEUM vagantes, eo quod non habeant cibum?* Corvus ejus est naturæ, quod pullorum suorum in ortu candidorum ora hiantia, huc, illucque in nido vana ingantia, & cibos expetentia respicit, quibus cibum paucè prius non ministrat, donec per pennarum nigredinem proprii coloris similitudinem in eis recog- noscat: postquam ve-ò nigrescere eos conspicit, totis suis viribus eos deinceps pascit.

Sic interdum Prophetæ sancti à me missi nascuntur pulli, scilicet, discipuli, ad tantam tandem gratiam pervenientes ELI. Exemplo, ut bibant de torrente voluptatis meæ, quemadmodum & Propheta ille. Sed eùm ex infirmitate propriæ naturæ nondum fuerunt ad gustandum illam suavitatem perduci, huc, illucque vagantes desiderio ad me clamandi, eò quod, desideratos cibos illius internè dulcedinis nequeant adhuc fumere: e- iam juxta id, quod scriptum est, *nisi conversi fueritis, & efficiamini sicut parvuli, non intrabitis in Regnum calorum,* debet se tunc per humilitatem adhuc reputare pullos (id est, parvulos in bono) & formidare, ne augmentum ostendant ex malo: scriptum est *1. Pet. 2. 2.* *In multo offendimus omnes.*

Ei tamen ipsi plerumque à peccatis suis memoriam avertunt, & considerare propriam infirmitatem nesciunt, ac per hoc nigredinem, quam assum oportet, contra mundi nitorem non ostendant. Tandè autem minus spiritalem illam reflectionem internè fumere possunt, quando exterius per cultum vitæ præsentis quasi magis nitescunt.

Corvus igitur in pullis ora hiantia respicit, sed antequam cibum ministrat, corpus induit pennarum nigredine in eis quærit. Quia missus à me propheta priusquam ad absconitam escam voluptatis meæ discipulos perducatur, admonet eos, & expectat, ut (exemplo sui) à nitore vitæ præsentis per humilis lamenta penitentia nigrescant, & peccatorum propriorum nigredinem in se recognoscant. Qui si in confessione vitæ præterita lamenta sui gemitus (velut nigrescentes plumas) ex interioribus proferant, illico Propheta hiantibus in ore præparatam à me escam ministrat: quia ad gustandam dulcedinem de torrente voluptatis meæ emanantem eos inviat. Quos tantò ardentiùs de torrente reficit, quando verius à mundi nitore eos nigrescere, per humilis lamenta penitentia, cognoscit. Sed ut cognoscant discipuli se escam, ad *1. Pet. 3. 3.* quam Propheta, eos vocat, à me recipere, cum ratione proponitur sub petitione: *Qui præparat corvo escam suam, quando pulli ejus clamant ad DEUM vagantes, eò quod non habeant cibum? subaudi nullo præparat mihi DEUS, qui sicut scriptum est, dat escam pullis corvorum invocantibus eum.*

Tu ergo fili mi, eùm ad perfectionem Propheticam, & finem monasticæ vitæ eremiticæ perveneris, & de torrente meæ voluptatis biberis, ne inde de tanta suavitare gustata extollaris, repentiè ab ea ad tempus removeberis propter fragilitatem, & corruptionem tuæ carnis. Cave ergo tunc, ne de perfectionis recto descendens tolle aliquod ex his, quæ renuntians abdicasti. Nemo enim mittens manum suam ad aratrum, & respiciens retrò, aptus est regno Dei. Quamobrem, qua retrò sunt obliviscens, ad ea, quæ sunt priora, extendens te ipsum, persequere, donec pervenias ad destinatum bravium superne vocationis. Non enim qui hæc præcepta incepit, sed qui